

Þingnefnd 5 - Upplýsingatækni

Þingnefndartillaga

Auka rafræna opinbera þjónustu og innleiða rafræna reikninga hjá hinu opinbera

Auka þarf rafræna opinbera þjónustu og notkun rafrænna viðskipta sem þátt í hagræðingu innan opinbera kerfisins. Sem dæmi um verkefni af þessu tagi má benda á mikilvægi þess að ríkið flyti innleiðingu á rafrænum skilríkjum og rafrænum reikningum sem munu veita fjöldamörg tækifæri til hagræðingar í opinberri stjórnsýslu.

Í því efnahagslega árferði sem nú ríkir er mikilvægt að horft sé jafnt til lengri sem skemmri tíma eftir lausnum til hagræðingar og eflingar í íslensku viðskiptalífi. Aukin nýting á upplýsingatækninni með rafræna þjónustu og rafræn viðskipti í forgrunni, er nauðsynlegur þáttur í að tryggja samkeppnishæfni í íslensku viðskiptaumhverfi til lengri tíma litið, jafnframt því sem það mun renna sterkari stoðum undir íslensk upplýsingatæknifyrirtæki og efla starfsemi þeirra.

Að undanfögnu hefur verið unnið markvisst að því í samstarfi hagsmunaaðila að undirbúa og kynna samræmt verklag fyrir rafræn viðskipti sem byggt er á samvinnu innan norðurlanda (NES), sem nú stefnir í að verða hið viðurkennda verklag sem notað verði í rafrænum viðskiptum innan Evrópusambandsins. Handbók um þetta verklag var unnin að frumkvæði Icepro (nefndar um rafræn viðskipti) og gefin út í janúar 2007. Nú hefur verkefnið verið tekið skrefinu lengra, með útgáfu FUT (Fagstaðlaráð í upplýsingatækni) á tækniforskrift (staðli) fyrir fyrsta þáttinn af átta, sem handbókin tekur til, sem er nákvæm lýsing á því hvernig ber að byggja upp rafrænan reikning. Þessi lýsing er fyrst og fremst ætluð hugbúnaðarfyrirtækjum, sem leiðbeiningar um það hvernig forrita skuli rafrænan reikning, svo tryggja megi að reikningur geti flætt vandræðalaust milli viðskiptakerfa.

Auk þess eru Íslendingar þátttakendur í vinnu þar sem verið er að taka NES verklagið inn í víðtækara staðlaumhverfi innan Evrópu, sem ákveðið hefur verið að nýta sem grunn í sameiginlegu verkefni ríkja innan Evrópusambandsins (PEPPOL) um rafræn innkaup milli ríkja sambandsins (Borderless e-procurement). Rafrænu innkaupin miða að því að öll fyrirtæki, með sérstakri áherslu á minni og millistór fyrirtæki, eigi að geta átt rafræn viðskipti við hvaða opinberu stofnun sem er innan Evrópu.

Mikilvægt er að rík áhersla verði lögð á það hjá hinu opinbera að ráðuneyti og stofnanir verði í fararbroddi í að nýta þau tækifæri sem eru að skapast til að innleiða ný vinnubrögð með tilkomu rafrænna lausna inn í íslenskt viðskiptaumhverfi og vinni með íslenskum upplýsingatæknifyrirtækjum að þróun og innleiðingu lausna sem skapa munu aukna skilvirkni og hagræði. Mikilvægt upphafsskref í þessu er að tryggja hraða og markvissa innleiðingu á rafrænum reikningum hjá hinu opinbera.

Aukin útvistun og meiri nýting opinbera aðila á upplýsingatækni og skilgreindur framkvæmdaraðili innan stjórnsýslunnar til að framfylgja stefnunni um upplýsingasamfélagið

Sjaldan hefur verið eins mikilvægt og nú að draga úr umsvifum tölvudeilda hjá hinu opinbera og leggja áherslu á útvistun. Í stefnu ríkisstjórnarinnar um upplýsingasamfélagið 2008-2012, „Netríkið Ísland,“ er m.a. sett fram sú framtíðarsýn að „Íslendingar verði fremstir þjóða í rafrænni þjónustu og nýtingu upplýsingatækni“. Ljóst er að slíkt markmið næst ekki nema með aukinni útvistun upplýsingatækniverkefna sem þannig stuðli að öflugri uppbyggingu fyrirtækjanna og verði um

leið mikill hvati til að þróa lausnir sem eiga erindi á erlenda markaði. Mikil þörf er á skilgreindum framkvæmdaaðila innan stjórnáslunnar til að framfylgja þessari stefnu. Upplýsingatækniverkefni innan opinberra stofnana og fyrirtækja ætti alfarið að vinna á vegum einkafyrirtækja enda gegnir útvistun og notkun upplýsingatækni lykilhnutverki í hagræðingu í rekstri upplýsingatæknikerfa hjá opinberum aðilum og er í raun forsenda hagræðingarkröfu ríkisins.

Þekkt er að uppbygging ríkisins á sviði hugbúnaðardeilda og við rekstur tölvukerfa leiðir ekki til þess virðisauka sem átt getur sér stað sé þróunin á hendi einkafyrirtækja sem þróa lausnir og vörur fyrir erlenda markaði. Hins vegar eru verkefni sem unnin eru í samstarfi við ríkisstofnanir oft lykिलinn að mörgum verðmætustu lausnum sem fluttar eru út frá Íslandi.

Uppbygging tölvudeilda innan ríkisfyrirtækja og stofnana vinnur beinlínis gegn nýsköpun og er í raun ógnun við uppbyggingu upplýsingatækniiðnaðarins. Ríkjandi fyrirkomulag er oft á tíðum aðferð til að leynd kostnaði við þróun þar sem hann er ekki sýnilegur. Markmiðið er að allar upplýsingatæknideildir opinberra aðila verði færðar til einkafyrirtækja með útboðum um yfirtöku verkefna og skapa þannig grunn að nýsköpun og útrás. Því er rétt að opinberir aðilar hætti alfarið uppbyggingu og þróun upplýsingadeilda og unnið verið í sameiningu yfirlit um opinberar stofnanir og tölvudeildir þeirra með það að markmiði að skilgreina heppilega yfurfærslu til einkafyrirtækja. Í samræmi við stefnu um upplýsingasamfélagið þurfa stjórnvöld að veita notkun upplýsingatækni innan opinberra stofnana og fyrirtækja enn meiri forgang til að ná fram aukinni hagræðingu í rekstri þeirra. Ríkið á að vera öflugur kaupandi og kröfuharður notandi lausnanna án þess að standa sjálft í þróun þeirra.

Setja á fót Þróunarsetur háskóla, stjórnvalda og UT fyrirtækja í upplýsingatækni

Á Íslandi er áhugavert umhverfi fyrir rannsóknir, þróun og prófun upplýsingatæknilausna og mikilvægt að hér verði komið á fót þróunarsetri háskóla, stjórnvalda og UT-iðnaðar í samstarfi íslenskra og erlendra fyrirtækja í upplýsingatækni. Þar verði unnið að rannsóknum og þróun á lausnum í upplýsingatækni sem sækir sérstöðu í íslenskt umhverfi. Skilgreind verði nokkur lykilsvið stærri upplýsingakerfa, sem samsvara þörfum á alþjóðamarkaði, fyrir stórnotendur hér á landi. Koma þarf á virku samstarfi við helstu notendur kerfanna í samræmi við kröfur til slíkra kerfa. Ísland hefur sterka sérstöðu þegar kemur að vettvangi fyrir þróun í upplýsingatækni og það bera að nýta bæði til að laða að fjárfestingu og byggja upp iðnaðinn á Íslandi.

Stór erlend fyrirtæki sýndu málinu áhuga á sínum tíma enda gera þau sér grein fyrir styrkleikum hér á landi. Hér er vel menntað starfsfólk fyrirtækja og tæknihungrað samfélag enda netnotkun með því mesta sem þekkist, tölvueign almenn og mikill áhugi á að nýta það sem fremst er á hverjum tíma í upplýsingatækni. Á smáum markaði, eins og þeim íslenska, er hægt að ná markaðshlutdeild og þróa nýjar leiðir sem síðan má nýta erlendis ásamt öflugum rannsóknum og kennslu í upplýsingatækni á háskólastigi. Málið komst þó aldrei á framkvæmdastig en erlendu fyrirtækin hafa sýnt því áhuga að koma hingað til lands með hluta af sinni þróun ef skapaður verður réttur vettvangur til þess. Þeir hafa jafnframt bent á að það verði best gert í samstarfi upplýsingatæknifyrirtækja, háskóla og stjórnvalda. Því er nauðsynlegt að koma upp sameiginlegum vettvangi fyrirtækja, háskóla og stjórnvalda sem hafi það að markmiði að ná samstarfi við erlend upplýsingatæknifyrirtæki um þróunarstarf. Áhersla verði lögð á þróun upplýsingatæknilausna þar sem íslenskt umhverfi verði nýtt til þróunar og prófunar.